

katholieke moraal-theologie gaat ten aanzien van voorbehoedmiddelen, die de dood van eicel, zaadcel (resp. van de bevruchte eicel, doordat nesteling voorkomen wordt), nog een eind verder, door ook die ingrepen als misdrijven tegen het leven (moord, doodslag) aan te merken. Wie zich voor deze actuele problematiek interesseert kan ik het standaardwerk van Prof. Mr. JOHN T. NOONAN JR. aanbevelen (*Contraception, a history of its treatment by the catholic theologians and canonists*. The Belknap press of Harvard university press, Cambridge, Massachusetts, 1966).

Juist omdat levens- en wereldbeschouwing diep tot in de voortijd van de menselijke existentie verankerd zijn met meer irrationele dan rationele wortels (ik zal het „collectieve onbewuste” er nu maar niet bijhalen, noch het „numineuse”: zie RUDOLF OTTO, *Das Heilige, über das Irrationale in der Idee des Göttlichen und sein Verhältnis zum Rationalen*. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München), zijn de door de „verworvenheden” van de „moderne geneeskunst” kunstmatig losgewoelde „leven-dood”-problemen van een zo schrikwekkende ernst, dat het gevoel van radeloosheid, dat elke arts bekruipt, die daarmee geconfronteerd wordt, maar al te begrijpelijk is.

Knegsel, 11 augustus 1969

Dr. Mr. Dr. W. SCHUURMANS STEKHOVEN

BERICHTEN BUITENLAND

Groot-Brittannië

Astma-mortaliteit en overdruk-aërosolen. — Gedurende de jaren 1961-1966 nam de sterfte aan astma voortdurend toe, bij kinderen van 10-14 jaar zelfs tot het zeventvoudige, zodat in deze leeftijdsgroep astma vierde werd op de lijst van doodsoorzaken. Een bericht dienaangaande (zie vorige jaargang van dit *Tijdschrift* bl. 385) maakte melding van een geconstateerde correlatie tussen de toegenomen astma-sterfte en het toegenomen gebruik van bronchodilatantia-bevattende overdruk-aërosolen, in het bijzonder die met het β -sympathicomimeticum isoprenaline. In 1966 stierven in Engeland en Wales 2040 mensen aan astma (in 1959 stierven er 1214). Schrikwekkend zijn de gevallen waarin jonge astmatici dood werden aangetroffen met in hun hand geklemd de zo juist gebruikte isoprenaline-nebulisator. Deze stof had vroeger niet zo'n schadelijke uitwerking; dat kwam omdat men toen slechts beschikte over verstuivers die betrekkelijk grote druppels produceerden, die niet in de fijnste vertakkingen van de luchtwegen konden doordringen. De overdruk-nebulisator geeft echter een zeer fijn verdeelde nevel, die wel overal doordringt. Er wordt dan plotseling een veel grotere dosis isoprenaline geresorbeerd, die dan ook op het myocard werkt, met als gevolg tachycardie en toename van het hartminuutvolume. Daarbij komt dat isoprenaline soms niet de gewenste bronchodilatatie, maar integendeel een obstructie. teweegbrengt. Na de vele waarschuwingen in 1966 en 1967 is de verkoop van overdruk-nebulisators met isoprenaline aanmerkelijk afgenomen, terwijl de astma-sterfte langzamerhand afnam. De sterftedaling heeft zich zelfs nog in het eerste kwartaal van 1969 voortgezet, en dit ondanks het feit dat de morbiditeit aan astma blijft stijgen. (INMAN en ADELSTEIN, *Lancet*, 9 aug. bl. 279; Editorial, *ibid.* bl. 305.) Overigens is er thans een β -sympathicomimeticum beschikbaar dat een even goede en zelfs langer durende bronchusverwijding teweegbrengt als isoprenaline, zonder schadelijke hartwerking, nl. salbutamol. Belangrijk is evenwel dat de patiënt die het middel gebruikt, begrijpt wat de gevaren van overdosering zijn.

Ziekenhuis-wachlijsten. — De minister voor sociale diensten, RICHARD CROSSMAN, antwoordde op een vraag omtrent de wachlijsten voor opname in een ziekenhuis, dat deze in Engeland voor het eerst sinds 1962 wat korter zijn geworden, zij het slechts weinig. Op 31 december 1968 stonden 534.890 patiënten op wachlijsten, dat is 2.115 minder dan ultimo 1967. (*Med. Offr.*, 1 aug. bl. 81.) In Wales is merkwaardigerwijs het aantal toegenomen, nl. van 27.254 tot 29.091. (*Ibid.*, bl. 84.)

Buitenechtelijke kinderen. — Er worden in Engeland steeds meer buitenechtelijke kinderen geboren, zo blijkt uit een antwoord van minister CROSSMAN, en niet alleen in absolute zin, maar ook relatief ten opzichte van het totale aantal geboorten. In 1959 bedroeg het aantal buitenechtelijke geboorten 38.161, dat is 5,1 pct van het totale aantal van 748.501 geboorten. In 1968 was het aantal buitenechtelijke geboorten verdubbeld, nl. 69.806, dat is 8,5 pct van het totale aantal van 819.272 geboorten. De sterfte van buitenechtelijke kinderen is nog steeds hoger dan de gemiddelde sterfte van alle kinderen samen. In 1968 bedroeg eerstgenoemde sterfte 1.633, dat is 23,4 pro mille. In totaal stierven er 14.982 pasgeborenen, dat is 18,3 pro mille. (*Med. Offr.*, 1 aug. bl. 81.)

Japan

Schildkliercarcinoom in Hiroshima en Nagasaki. — Bij 3.067 achtereenvolgend verrichte secties op Japanse overledenen in Hiroshima (jan. 1957 - febr. 1968, 2.327 secties) en Nagasaki (jan. 1951 - sept. 1967, 740 secties) vonden SAMPSON en medewerkers (*J. Amer. med. Ass.*, 7 juli bl. 65) 536 primaire schildkliercarcinomen, waarvan 97 pct occulte papillaire. Bij vrouwen en bij degenen die door 50 rad of meer atoomstraling waren getroffen, werd een grotere frequentie gevonden. Van de 1096 geseceerden die niet bestraald zijn geweest, werd de gehele schildklier onderzocht, waarbij een frequentie van 17,9 pct werd gevonden. In Amerikaanse series bedraagt deze frequentie 1 à 4 pct. Ondanks de gevonden hoge percentages van schildkliercarcinoom was de sterfte hieraan niet groot; het vormde slechts bij 5 patiënten de doodsoorzaak, dat is een lagere mortaliteit dan in Amerika! Er was geen verband te leggen tussen de gevonden hoge frequentie van schildkliercarcinoom en bestraling, methode van onderzoek, diagnostische criteria en onzuivere selectie bij de sectie. De auteurs vermoeden dat de verklaring van de hogere carcinoomfrequentie in een genetische factor moet worden gezocht. In een editorial (bl. 104) wordt gesuggereerd, de frequentie na te gaan bij Japanners in Hawaii of Californië. Ook zou men het voedsel moeten nagaan, en tenslotte zou men de frequentie kunnen onderzoeken bij andere volkeren dan het Japanse en Amerikaanse.

Vereinigde Staten

Rubella-vaccin. — In Amerika heeft de Division of Biologic Standards of the National Institutes of Health een licentie verstrekt voor een levend verzwakt rubella-vaccin. Merck en Co. heeft reeds 600.000 doses bereid, en tegen 1 augustus zouden er 2 miljoen doses beschikbaar zijn. Dit jaar zullen volgens U.S. Public Health Service 8 miljoen kinderen geïmmuniseerd zijn. (*J. Amer. med. Ass.*, 16 juni bl. 2004.)

Congressen, enz.

— *5e Congress van de European medical Society for Psycholytic Therapy*, 9-12 okt. 1969 te Frankfurt/M. Inlichtingen: G. W. ARENDSSEN HEIN, zenuwarts, secr., Klomperweg 113, Edeveen.